

Posudek na bakalářskou práci

Barbory Turazové

„Konstrukce maskulinity v současných lifestyleových časopisech pro heterosexuální muže a gaye“
(posudek vedoucí práce)

Práce Barbory Turazové se věnuje sice již zavedenému tématu bakalářských a magisterských prací, genderové analýze mediálních reprezentací a konstrukcí dominantních vzorců maskulinit a femininit, nicméně tento rámec autorka oživuje vystoupením z heteronormativního rámce a výzkumnými otázkami, které sledují reprezentace maskulinit (a jejich hierarchie) v médiích obracejících se jak na hetero- tak i neheterosexuální muže. Další předností práce je její široká základna užité teoretické literatury, zvláště literatury věnující se genderu a genderovému řádu. Zde autorka pracuje převážně se zahraničními pracemi (a to i časopiseckými statěmi) a klíčovými tituly z oblasti critical masculinity studies; literaturu a diskuzi s ní promítá i do vlastní analýzy. Množství zpracovávané teoretické literatury znamená ale také, že na některých místech autorka neplně zvládá uspořádání a vyrovnání si různých teoretických pozic a různých pohledů na konceptualizaci genderu, identity, subjektivit apod. Například, hned na začátek genderové kapitoly autorka opakuje pevné rozdělení „pohlaví“ jakožto biologického faktu a „genderu“ jakožto sociální interpretace tohoto faktu, tj. diktum druhé vlny feministických teorií (cca 70. a 80. léta 20. Století). Takto nekomplikovaně pojatá binarita (přírody a kultury, daného a sociálně proměnlivého) je již dlouhou dobu problematizována a to jak literaturou mužských studií i queer teorií, kterou také autorka o pár stran dále odkazuje. Je patrné, že zde autorka zpracovává celou řadu teoretických konceptů, se kterými se teprve seznamuje. Na druhou stranu autorčino zařazení vysvětlení heteronormativního řádu (přestože k samotnému obsahu autorčina vysvětlení mám jemné kritické výhrady), hegemonních druhů maskulinit apod., mě vede k přesvědčení, že autorka porozuměla základním dynamikám genderového řádu a jeho mocenským působením.

Metoda práce je funkčně zvolená, práce se ubírá cestou obsahové analýzy, která ji dovoluje zpracovat druh i rozsah primárního materiálu. Nicméně v celé analytické části se objevují stopy přístupu, který kvalitativnímu postupu není vlastní: např. proč autorka mluví o ověřování hypotéz? Či opakovaně o ověřování výstupů jiných prací? Podkapitoly teoretické práce jsou opakovaně formulované tak, že z textu není jasné, zda otázky, které tyto podkapitoly uvozují, jsou autorčiny otázky, které hodlá sledovat při analýze, či se jedná pouze o nevhodný stylistický obrat (např. str. 25, kapitola „hegemonní maskulinita“).

Formulování výzkumných otázek na str. 32, „*Objevují se v ...LUI i jiné maskulinity než je maskulinita homosexuálních mužů?*“ Toto je samozřejmě velmi problematicky formulovaná otázka, neboť přepokládá jednu hegemonní verzi mužství/stávání se mužem a považování se za muže. A zároveň zde došlo k posunu od původně zamýšlené výzkumné perspektivy na to, zda a jak se objevují ozvuky či implicitní kritiky normativní, hegemonní maskulinity v médiu, které je určeno mužům, kteří jsou symbolicky právě touto normou utlačováni (to koneckonců autorka v analýze časopisu Esquire ukazuje).

Osvětlení by také zasloužil úzus, s jakým autorka pracuje a rozlišuje(?) mezi pojmy „homosexuál“, „gay“ (a také „bisexuál“ a „muž mající sex s muži“). Posledně jmenovaný pojem se objevuje v analýze alternativních maskulinit v LUI, nicméně je to také pojem, který je využíván nejčastěji v rámci biomedicínského diskurzu a diskurzu o sexuálně přenosných chorobách, nejčastěji HIV/AIDS. Je si tohoto autorka vědoma? Jaký vliv to mělo na její volbu pojmu?

Samotnou analýzu autorka strukturuje pomocí kódů (a kódovací knihy, kterou si pro analýzu sestavila z teoretické literatury a definic mužství). Takovýto postup nám nabízí první přehled o zastoupených charakteristikách maskulinit, nicméně zůstává relativně statický a nedovoluje sledovat vztahy mezi těmito rysy ani jejich vnitřní napnutí. Autorka výběrem citátů, kterými dokládá a naplňuje jednotlivé kódy dokazuje svůj smysl pro zachycení klíčových výroků, pro plastičtější analýzu by bylo potřeba ale výroky dále diskutovat a sledovat je i ve vztahu k ostatním kategoriím.

Výběr zkoumaných periodik se skrze analýzu ukazuje jako analyticky zajímavý krok, autorčin postřeh o jiném, rozdílném hodnocení individualit a kolektivit považuji za velmi zajímavý, stejně jako prostor, který LUI otevírá pro alternativní formy vyjádření maskulinit. Nicméně během obhajoby by autorka mohla srovnání obou časopisů a jejich vztah k reprezentaci maskulinit dále rozvinout a vytěžit. Dále, dochází v LUI k proboření naturalizované linearitě mezi pohlavím a genderem? Tedy objevují se v LUI i články o intersexuální, transsexuální či transgenderové maskulinitě? Maskulinitě (lesbických, butch) žen?

V textu práce zůstaly kromě gramatických a syntaktických chyb a přepsání i nevhodné a žánru nevyhovující výrazy („samec“, „nadsamec“, „emocionální mrzák“). Bohužel v textu zůstalo i několik formulací, které v sobě nesou stopy implicitního „othering“ sexuální jinakosti. A to například tam kde autorka používá formulaci „ze života gayů“ (str. 37), či na místech analýzy, kde předpokládá, že texty z analyzovaného časopisu nám poskytnou „vhled do sexuálního chování homosexuálních mužů“ (str. 54) Vzhledem k tomu, že na jiných místech se autorce naopak daří pojmenovat a zachytit momenty heteronormativní mikroagrese či homofobního symbolického násilí (analýza Esquiru), domnívám se, že místa v práci, na která zde kriticky odkazují, ukazují spíše na perzistenci homofobních předsudků, nikoliv na autorčinu neznalost.

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě, domnívám se, že celkově se jedná o kvalitní poctivě připravenou práci. Řemeslnému provedení je možné vytknout uspořádání a hloubku analytických soudů. Na druhou stranu je nutno ohodnotit snahu překročit obvyklé genderové stereotypy a heteronormativní pohled. Autorka osvědčuje svou schopnost zpracovat teoretickou literaturu, inkorporovat ji do analýzy a opírat se o ni při formulování vlastních soudů a otázek, stejně jako dokazuje svůj cit pro vybrání relevantního materiálu k analýze.

Z těchto důvodů navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Chicagu,
21. září, 2014

Kateřina Kolářová, PhD.